

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2780/2022
05.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Споменке Зарић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Милош Влаховић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Управе за извршење кривичних санкција, Казнено поправни завод у Београду, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 342/21 од 28.01.2022. године, у седници већа одржаној 05.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 342/21 од 28.01.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 342/21 од 28.01.2022. године у делу у ком је одлучено о жалби тужиоца и пресуда Првог основног суда у Београду П1 26/15 од 29.09.2020. године у ставу трећем и четвртном изреке и у укинутом делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 26/15 од 29.09.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде за прековремени рад за период од јуна до јула 2012. године исплати 6.799,31 динар, са законском затезном каматом од 30.08.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на досуђен износ, за период из става првог изреке, уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном ПИО фонду. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада исплати новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, све ближе наведено као у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 342/21 од 28.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Тужилац је благовремено изјавио ревизију против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу у ком је одлучено о његовој жалби, због погрешне примене материјалног права, с позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), с обзиром да је правни став изражен у побијаној одлуци, о праву тужиоца на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, супротан правном схватању израженој у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у предметима са чињеничним стањем и тужбеним захтевом као у овој правној ствари, на основу чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку и оценио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је почео да ради код тужене од децембра 2011. године, у Служби за обезбеђења Казнено-поправног завода у Београду на радном месту У периоду од маја 2011. године до јула 2012. године био је упућен на рад у Казнено поправни завод у .. . Тужена није исплатила тужиоцу трошкове превоза за долазак и за одлазак са рада за међуградски превоз на релацији ... - ... - ... за период од маја 2011. године до јула 2012. године, као ни за међуградски превоз на релацији ... - ... - ... за период од августа 2012. године закључно са мартом 2015. године. Тужилац није доставио доказ да се писменим путем обраћао надлежном функционеру ради остваривања права на накнаду трошкова превоза, нити да је у вези остваривања права на трошкове превоза због ћутања управе покренуо управни спор и да је тужена донела решење којим му признаје право на ове трошкове. Налазом и мишљењем судског вештака економско-финансијске струке утврђена је висина неисплаћених трошкова превоза за тужиоца у периоду од јуна 2011. године закључно са децембром 2014. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили захтев тужиоца, уз закључак да тужилац право на накнаду трошкова превоза остварује у складу са чланом 140. - 143 Закона о државним службеницима – писаним захтевом који се подноси функционеру који руководи државним органом, а о том захтеву одлучује се решењем. С обзиром да тужилац није доставио доказ да се писменим путем обраћао надлежном функционеру захтевом за исплату предметних трошкова, нити је због евентуалног „ћутања администрације“ покренуо управни спор, не може са успехом тражити по том основу накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа тужене, у смислу члана 172. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама, у означеном делу, погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Чланом 118. став1. тачка 1. Закона о раду "Службени гласник РС", бр. 24/05, ... 75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Чланом 13. Закона о државним службеницима („Сл. гласник РС“, бр. 79/05) прописано је да државни службеник има право на плату, накнаду и друга примања према закону којим се уређују плате у државним органима.

Чланом 37. став 1. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 62/06), прописано је да државни службеник има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, за време које је провео на службеном путу у земљи и иностранству, за смештај и исхрану док ради и борави на терену и на накнаду трошкова који су изазвани привременим или трајним премештајем у друго место рада, док је ставом 2. истог члана прописано да услови за накнаду трошкова, њихова висина и начин на који се остварују прописују се Уредбом Владе.

Чланом 2. став 1. тачка 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, бр. 98/07), прописано је да се државном службенику и намештенику надокнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада, док је висина трошкова регулисана одредбом члана 3. Уредбе, тако што је одређено да се државном службенику и намештенику надокнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

По налажењу Врховног касационог суда, погрешан је закључак нижестепених судова да тужилац нема право на накнаду трошкова превоза зато што је морао да подноси писмени захтев за накнаду, јер о правима и дужностима државних службеника одлучује руководилац, решењем у смислу члана 140. став 1. Закона о државним службеницима. Супротно овом схватању, Врховни касациони суд је оценио да право на исплату трошкова превоза није условљено ни подношењем захтева нити доказивањем да је запослени стварно сносио ове трошкове. Ово право запослених засновано је на цитираној одредби члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника и члана 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника. Наведеним законским прописима тужиоцу је, као државном службенику запосленом код тужене, признато право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, чији је смисао да се обезбеди присуство запосленог на раду, при чему наведено право није условљено ни подношењем захтева, нити доказивањем да је запослени стварно подносио трошкове. Због тога, тужена је у обавези да тужиоцу у плати трошкове међуградског превоза које је имао за долазак на рад из места где има пребивалиште, на основу члана 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду да због погрешне примене материјалног права нижестепени судови нису ценили правилност обрачуна и висине тражених накнада трошкова у утуженом периоду, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. ЗПП.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић